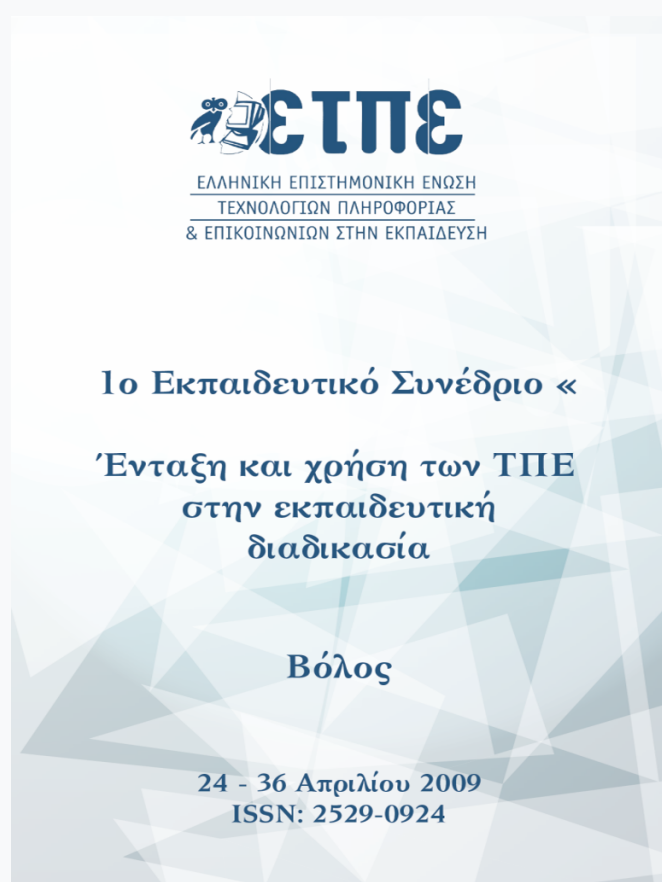

Συνέδρια της Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης Τεχνολογιών Πληροφορίας & Επικοινωνιών στην Εκπαίδευση

Τόμ. 1 (2009)

1ο Εκπαιδευτικό Συνέδριο «Ένταξη και χρήση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία»

Πολύσημη Ανάγνωση Λογοτεχνικού Κειμένου με χρήση ΤΠΕ στις πρώτες τάξεις του Δημοτικού Σχολείου

Γ. Πάνου, Ε. Αντωνίου

Βιβλιογραφική αναφορά:

Πάνου Γ., & Αντωνίου Ε. (2024). Πολύσημη Ανάγνωση Λογοτεχνικού Κειμένου με χρήση ΤΠΕ στις πρώτες τάξεις του Δημοτικού Σχολείου . *Συνέδρια της Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης Τεχνολογιών Πληροφορίας & Επικοινωνιών στην Εκπαίδευση, 1*, 538–544. ανακτήθηκε από <https://eproceedings.epublishing.ekt.gr/index.php/cetpe/article/view/6561>

Πολύσημη Ανάγνωση Λογοτεχνικού Κειμένου με χρήση ΤΠΕ στις πρώτες τάξεις του Δημοτικού Σχολείου

Γ. Πάνου¹, Ε. Αντωνίου²

¹Μετεκπαιδευόμενη Εκπαιδευτικός Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης στο Διδασκαλείο Ιωαννίνων
georgia1703@yahoo.gr

²Μετεκπαιδευόμενη Εκπαιδευτικός Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης στο Διδασκαλείο Ιωαννίνων
eantonio@sch.gr

Περίληψη

Η αξιοποίηση των ΤΠΕ στο μάθημα της Γλώσσας, μπορεί να οδηγήσει το μαθητή στην πολύσημη επεξεργασία και προσέγγιση ενός λογοτεχνικού κειμένου. Μέσα από την κατανόηση και την εικονιστική αναπαράσταση στοιχείων του κειμένου, επιτυγχάνεται η αισθητική απόλαυση του λογοτεχνήματος και η διαφοροποίηση από τους παραδοσιακούς τρόπους προσέγγισης της λογοτεχνίας. Ο μαθητής, μέσα σ' ένα αλληλεπιδραστικό περιβάλλον μάθησης, αναπτύσσει όχι μόνο γνώσεις και δεξιότητες με παιγνιώδη τρόπο, αλλά ταυτόχρονα βιώνει ευκαιρίες επιτυχούς επικοινωνίας με τους συμμαθητές του και τον /την δάσκαλό/α του. Το σενάριο διδασκαλίας εφαρμόστηκε πιλοτικά σε μαθητές της Β' τάξης Δημοτικού και τα αποτελέσματα αξιολογήθηκαν ως θετικά.

Λέξεις κλειδιά: λογοτεχνία, λογισμικό παρουσίασης, πολύσημη προσέγγιση

1. Εισαγωγή

Τα διδακτικά σενάρια που υποστηρίζουν τη χρήση και αξιοποίηση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία, είναι σχεδιασμένα έτσι ώστε οι Νέες Τεχνολογίες να συνδυάζονται με τα γνωστικά αντικείμενα που τίθενται κάθε φορά προς διδασκαλία, ακολουθώντας το ολιστικό ή ολοκληρωμένο τρόπο προσέγγισης. Το μοντέλο αυτό προτείνεται σήμερα από τα εκπαιδευτικά συστήματα διαφόρων χωρών, μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα, για την πρωτοβάθμια εκπαίδευση (Μικρόπουλος, 2006). Η ολιστική ή ολοκληρωμένη προσέγγιση αφορά την αξιοποίηση των ΤΠΕ σε όλα τα γνωστικά αντικείμενα ως μέσων έκφρασης μιας διαθεματικής προσέγγισης στη μάθηση. Ουσιαστικό χαρακτηριστικό της είναι η παιδαγωγική αξιοποίηση των ΤΠΕ με τη διάχυσή τους σε όλα τα γνωστικά αντικείμενα. Στο πλαίσιο αυτής της προσέγγισης, που χαρακτηρίζεται και ως οριζόντια προσέγγιση, οι απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες στις ΤΠΕ καλλιεργούνται μέσα από κάθε γνωστικό αντικείμενο, χωρίς την ύπαρξη ενός αυτοτελούς μαθήματος πληροφορικής (Κόμης, 2004; ΥΠΕΠΘ, 2003).

Η παρούσα εργασία βρίσκει τα θεωρητικά της ερείσματα στις αρχές της θεωρίας του εποικοδομισμού και στις αρχές της θεωρίας της ολικής γλώσσας, όπως αυτές εφαρμόζονται στην αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διδακτική πράξη.

Οι σύγχρονες θεωρίες του εποικοδομισμού και κυρίως η ενιαιοποιητική τάση του κοινωνικοπολιτιστικού εποικοδομισμού (Vygotsky), αντιλαμβάνεται τη μαθησιακή διαδικασία με τρόπο ολιστικό και τη θεωρεί αλληλένδετα συνδεδεμένη με το πλαίσιο στο οποίο λαμβάνει χώρα. Στο πλαίσιο αυτό ο μαθητής εμπλέκεται σε μαθησιακές δραστηριότητες με την υποστηρικτική διαμεσολάβηση όλων των προσώπων που συμμετέχουν στη διαδικασία αλλά και των μέσων ή εργαλείων που δρουν επίσης υποστηρικτικά. Ο ρόλος του ηλεκτρονικού υπολογιστή στο μαθησιακό πλαίσιο είναι ρόλος διαμεσολαβητή της επικοινωνίας και των κοινωνικοπολιτισμικών αλληλεπιδράσεων. Με άλλα λόγια, ο υπολογιστής αποτελεί ένα πολιτιστικό εργαλείο που διαμεσολαβεί για την πραγματοποίηση αλληλεπιδράσεων μεταξύ μαθητών, μαθητών και δασκάλων, συνόλου τάξης, ατόμου-ομάδας, ατόμου-κοινωνίας, και συμβάλλει στη γεφύρωση του επικοινωνιακού χάσματος ανάμεσα σε πρόσωπα, ομάδες, κοινωνίες.

Για το σχεδιασμό του συγκεκριμένου σεναρίου διδασκαλίας, αξιοποιήθηκαν στοιχεία της θεωρίας και ενός άλλου εποικοδομιστή, του Bruner, ο οποίος δίνει έμφαση στην ανακαλυπτική διαδικασία της μάθησης και όχι μόνο στο αποτέλεσμά της. «Στην πραγματικότητα, ο μαθητής δεν ανακαλύπτει καινούρια γνώση, αλλά με την καθοδήγηση του δασκάλου παρατηρεί, συσχετίζει δεδομένα, δοκιμάζει εναλλακτικές ερμηνείες και φθάνει μόνος του και με τους δικούς του τρόπους σε ανώτερα επίπεδα σκέψης, με αποτέλεσμα να «παράγει» την επιθυμητή γνώση» (Ράπτης & Ράπτη, 2007:124). Ο δάσκαλος έχει το ρόλο του εμπνευστή, του συντονιστή και δεν αφήνει την όλη διαδικασία στην τύχη της. Το αντίθετο μάλιστα. Οργανώνει, παρατηρεί, διαπραγματεύεται, αξιολογεί, τροποποιεί, επηρεάζει και επηρεάζεται. Στην περίπτωση δε που η εργασία πραγματοποιείται σε ομάδες, ο ρόλος του είναι ακόμη πιο σημαντικός, διότι θα πρέπει ταυτόχρονα να διευκολύνει και την επικοινωνία και να προωθήσει τη συνεργασία μεταξύ των ομάδων.

Η θεωρία της ανακαλυπτικής μάθησης βρίσκει εφαρμογή στην υποβοηθούμενη από τον υπολογιστή μάθηση. Ο υπολογιστής δεν είναι στατικό εποπτικό μέσο διδασκαλίας αλλά προάγει την ενεργό συμμετοχή και μειώνει την πιθανότητα περιθωριοποίησης και απομόνωσης μαθητών από συμμαθητές τους ή από τον/την δάσκαλο/α. Η εμπλοκή των μαθητών είναι αυθόρμητη, εκπαιδεύονται στη διαδικασία λήψης αποφάσεων στα πλαίσια της ομάδας μέσα από το διάλογο, τη διαφωνία, και τη σύγκρουση απόψεων. Στο πλαίσιο της ομάδας παρατηρείται επίσης σημαντική αλληλοενίσχυση των μαθητών, με αποτέλεσμα κάποιοι να αναλαμβάνουν το ρόλο του «δασκάλου» και κάποιοι άλλοι μαθητές με λιγότερες δεξιότητες να ευνοούνται από αυτό (Ντζαφέρη, Δρες & Κασκαντάμη, 2008).

Η σχεδίαση του σεναρίου βασίστηκε επίσης και στην βασική αρχή της θεωρίας της Ολικής γλώσσας, σύμφωνα με την οποία οι δεξιότητες της ανάγνωσης, της γραφής και του προφορικού λόγου, δε διαχωρίζονται αλλά αντιμετωπίζονται ως ένα ενιαίο σύνολο αναπόσπαστα συνδεδεμένο με το περιεχόμενο κάθε διδακτικής ενότητας. Στο ίδιο σύνολο εντάσσονται οπτικά, ηχητικά ή άλλα ερεθίσματα μάθησης, τα οποία προέρχονται από το περιβάλλον μάθησης του μαθητή (τεχνητό ή φυσικό). Η μάθηση στηρίζεται στη δραστηριοποίηση των μαθητών σε συγκεκριμένους χώρους, οι οποίοι λειτουργούν ως κέντρα δραστηριότητας της τάξης. Ο μαθητής, σε μια ολική τάξη, αισθάνεται ικανός και αποκτά αυτοπεποίθηση, διότι ο δάσκαλος προσαρμόζει τη διδασκαλία ανάλογα με τις ανάγκες και ικανότητες του μαθητή. Ο δάσκαλος λειτουργεί ευέλικτα και αξιοποιεί διάφορες περιστάσεις ολικής, ατομικής και ομαδικής διδασκαλίας και επιχειρεί πρωτότυπες δημιουργικές δραστηριότητες ανάγνωσης και γραφής. Η θεωρία της Ολικής Γλώσσας υποστηρίζει ότι «*το παιδί βρίσκεται σε διαρκή επαφή με κείμενα που θεωρεί ενδιαφέροντα*» (Παπαδοπούλου, 2005:100). Βασικά στάδια της ολικής προσέγγισης ενός κειμένου είναι η μεγαλόφωνη ανάγνωση, το από κοινού διάβασμα, το διάβασμα με καθοδήγηση, τα ανεξάρτητα διάβασμα, η από κοινού γραφή, η γραφή με καθοδήγηση, η ανεξάρτητη γραφή και συνδυασμούς ανάμεσα σε αυτά τα πλαίσια γλωσσικής ενασχόλησης (Παπαδοπούλου, 2005).

Η παρούσα εργασία δίνει έμφαση στη μεγαλόφωνη ανάγνωση. Η μεγαλόφωνη ανάγνωση από το δάσκαλο, βοηθά το μαθητή, ιδιαίτερα των πρώτων τάξεων του Δημοτικού σχολείου, να συγκεντρώσει την προσοχή του στο περιεχόμενο αλλά και στους εκφραστικούς τρόπους που χρησιμοποιεί ο αναγνώστης και γενικά ο ομιλητής (Παπαδοπούλου, 2004). Ο μαθητής μπαίνει στο ρόλο του ενεργού ακροατή, ο οποίος μέσα από τον τρόπο που χρωματίζει ο δάσκαλος τη φωνή του σε κάθε περίπτωση, γίνεται αποκωδικοποιητής του περιεχομένου του κειμένου. Ταυτόχρονα, η χρήση παράλληλων ερεθισμάτων, όπως ήχοι, εικόνες κλπ, ενεργοποιεί τη φαντασία του μαθητή, ανασύρει συναισθήματα, εμπνέει το μαθητή, ώστε να περάσει με μεγαλύτερη ευκολία στο στάδιο της εικονιστικής αναπαράστασης του κειμένου. Συγκεκριμένα, «*η εικόνα ενεργεί ως γνωστικό σχήμα-πλαίσιο που βοηθά την κατανόηση, σύνδεση και αναπαράσταση των εννοιών που προσλαμβάνονται κατά την ανάγνωση του κειμένου*» (Πόρποδας, 2002:417). Έτσι, με ευχάριστο τρόπο ο μαθητής προχωρά στην πολύσημη επεξεργασία και προσέγγιση ενός κειμένου.

2. Μεθοδολογία

2.1 Σκοπός και στόχοι

Ο βασικός σκοπός του σεναρίου ήταν, οι μαθητές της Β΄ τάξης να προσεγγίσουν και να επεξεργαστούν πολύσημα το λογοτεχνικό κείμενο με τίτλο «*Ο σπουργίτης και το ουράνιο τόξο*» του Μάνου Κοντολέων από το Ανθολόγιο Α΄-Β΄ τάξεων με χρήση του λογισμικού παρουσίασης Power Point.

Τα εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα ήταν η Γλώσσα (Κατανόηση κειμένου- Παραγωγή γραπτού λόγου- Ανάγνωση κειμένου με κατάλληλο ρυθμό φωνής), τα Μαθηματικά (Γεωμετρικά σχήματα), η Πληροφορική (επεξεργασία και παρουσίαση πληροφορίας), και η Αισθητική Αγωγή. Σύμφωνα με τους διδακτικούς στόχους που τέθηκαν, οι μαθητές θα έπρεπε:

- Να κατανοήσουν το κείμενο και να αναπαραστήσουν τις εικόνες του
- Να παράγουν περιγραφικό κείμενο
- Να εμπλουτίσουν την αντίληψη τους για τον κόσμο (τροπικό δάσος, θάλασσα, έρημος, βουνά, πεδιάδες)
- Να εξοικειωθούν με στοιχεία δομής, περιεχομένου και ύφους των λογοτεχνικών κειμένων
- Να αναγνώσουν το κείμενο με ανάλογη ρύθμιση της έντασης, της χροιάς, του τόνου και του ρυθμού της φωνής και να το ηχογραφήσουν
- Να θυμηθούν τα ονόματα των σχημάτων που διδάχτηκαν σε προηγούμενες τάξεις ή στην προσχολική αγωγή

- Να εξοικειωθούν με τη χρήση του λογισμικού παρουσίασης με έμφαση στη σύνθεση εικόνων με τη χρήση γεωμετρικών σχημάτων
- Να εξασκηθούν στη δημιουργία εικόνας, επανάληψη/αντιγραφή εικόνας – σχήματος, μετακίνηση
- Να αναπτύξουν ικανότητες για δημιουργική έκφραση μέσα από τη δραματοποίηση
- Να αναπτύξουν διάθεση για συνεργασία και συμμετοχή στην ομάδα
- Να αναπτύξουν τη φαντασία και να νιώσουν τη χαρά της δημιουργίας

2.2 Δείγμα

Το δείγμα που επιλέχθηκε αποτελούνταν από 12 μαθητές Β΄ Τάξης πολυθέσιου Δημοτικού σχολείου της πόλης των Ιωαννίνων, οι οποίοι δεν είχαν δεχτεί κανενός είδους εξειδικευμένη εκπαίδευση στο χειρισμό Η/Υ. Κάποιοι από αυτούς είχαν επαφή με υπολογιστές είτε στο Ολοήμερο, είτε στο σπίτι τους ή σε σπίτια φίλων.

Η πειραματική εφαρμογή του σεναρίου πραγματοποιήθηκε στο Εργαστήριο Εφαρμογών Εικονικής Πραγματικότητας στην Εκπαίδευση του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Παν/μίου Ιωαννίνων.

2.3 Διάρκεια

3-4 διδακτικές ώρες

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: 3

ΟΜΑΔΑ: .....

Το ταξίδι του μικρού σπουργίτη τελείωσε. Ο φίλος μας βρίσκεται το ουράνιο τόξο και ... διαβάστε παρακάτω να δείτε τι κάνει!

Ο σπουργίτης πήγε και κούρνιασε στην πιο χαμηλή μεριά του. Μπορούσε πια να ξεκουραστεί. Σήκωσε τα μάτια του προς τα πάνω. Ό,τι έβλεπε ήταν λουσμένο σε μαγευτικούς χρωματισμούς.

«Αχ, τι ομορφιά!» είπε ο σπουργίτης. «Άξιζε η κούρασή!» κι έπειτα έκλεισε τα μάτια του και κοιμήθηκε.

Τα όνειρά του είχαν χρώματα του ουρανού τόξου. Τέσο όμορφα όνειρα ήταν.

1. Κάντε «κλικ» στη Διαφάνεια 4 και ζωγραφίστε στο συννεφάκι αυτό που φαντάζεστε ότι ονειρεύεται ο σπουργίτης.

Οδηγίες για τη σχεδίαση:
Κάντε κλικ στο: Αυτόματα σχήματα > Βασικά σχήματα >

και επιλέξτε όποιο σχήμα θέλετε για τη ζωγραφιά σας.

2. Μπορείτε να φανταστείτε τι έβλεπε στο όνειρό του ο σπουργίτης και να μας το περιγράψετε;

Εικόνα 1: Φύλλο εργασίας 3

2.4 Οργάνωση της διδασκαλίας

Οι μαθητές χωρίστηκαν σε 5 ομάδες των 2-3 ατόμων, οι οποίες πήραν ονόματα από στοιχεία του κειμένου («Μεγάλο Δάσος», «Μεγάλη Θάλασσα», «Μεγάλη Έρημος», «Μεγάλα Βουνά», «Μεγάλη Πεδιάδα»). Οι ομάδες συγκροτήθηκαν με τυχαία επιλογή των μαθητών, χωρίς την παρέμβαση της εκπαιδευτικού της τάξης. Στο πλαίσιο της ομάδας είχαν τη δυνατότητα να εναλλάσσουν ρόλους, να καταναίμουν εργασίες, να συζητήσουν, να κρίνουν και να λάβουν αποφάσεις, επικοινωνώντας και αλληλεπιδρώντας με τρόπο ουσιαστικό.

Σχεδιάστηκαν τρία Φύλλα Εργασίας για κάθε ομάδα (Φύλλα Εργασίας 1,2,3), τα οποία περιλάμβαναν τις δραστηριότητες που αναλυτικά περιγράφονται στις φάσεις της πιλοτικής εφαρμογής. Επίσης ένα Φύλλο Αξιολόγησης Ομάδων, το οποίο περιείχε έναν πίνακα διπλής εισόδου, όπου οι μαθητές καλούνταν να αξιολογήσουν τη σύνθεση και την παρουσίαση της ομάδας τους και των άλλων ομάδων.

Δημιουργήθηκαν ακόμη, 5 αρχεία Power Point, ένα για κάθε ομάδα, με 4 διαφάνειες το καθένα (διαφάνεια εξάσκησης, διαφάνεια κατασκευής σπουργίτη, διαφάνεια σχεδίασης τοπίου, διαφάνεια σύνθεσης ονείρου).

Τέλος, δημιουργήθηκαν δύο αρχεία Power Point για τον εκπαιδευτικό. Το ένα περιείχε το λογοτεχνικό κείμενο και το άλλο την πλατφόρμα σύνθεσης των εργασιών όλων των ομάδων για την τελική παρουσίαση.

2.5 Αναλυτική παρουσίαση της πιλοτικής εφαρμογής

Το σενάριο υλοποιήθηκε σε 3 φάσεις. Η φάση της Εξάσκησης των μαθητών στο Λογισμικό Παρουσίασης υλοποιήθηκε πριν από την Α' Φάση του σεναρίου, θεωρώντας ως δεδομένο το γεγονός ότι οι μαθητές δεν είχαν εξοικείωση στο χειρισμό του λογισμικού παρουσίασης.

ΦΑΣΗ ΕΞΑΣΚΗΣΗΣ (Μέγιστη διάρκεια: 15 λεπτά)

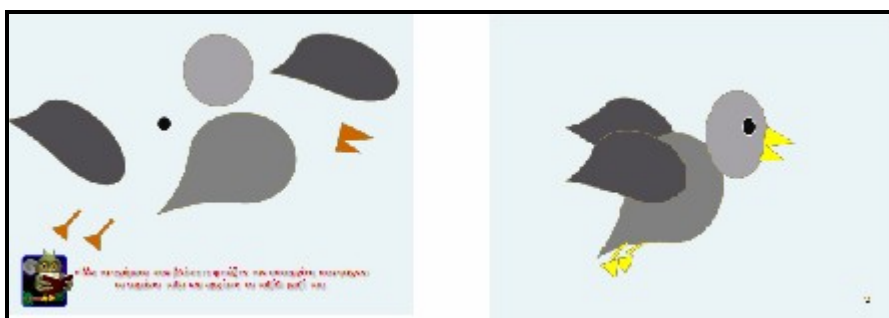
Οι ομάδες άνοιξαν το αρχείο power point της ομάδας τους, πειραματίστηκαν και εξασκήθηκαν στην εισαγωγή και επεξεργασία των αντικειμένων στη *Διαφάνεια 1*, ακολουθώντας τις οδηγίες που τους δόθηκαν

Α' ΦΑΣΗ : Ανάγνωση λογοτεχνικού κειμένου - Κατασκευή ήρωα (Διάρκεια: 20 λεπτά)

Η κυρίως φάση του σεναρίου άρχισε με μεγαλόφωνη ανάγνωση του κειμένου από τον εκπαιδευτικό με χρήση του αρχείου παρουσίασης "ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ.ppt", έχοντας οι μαθητές κλειστά τα βιβλία και τις οθόνες των υπολογιστών τους.

Η κάθε «σκηνή» του κειμένου συνοδεύονταν από ήχους αντίστοιχους με το περιεχόμενο (π.χ. όταν ο σπουργίτης βρίσκεται στο τροπικό δάσος ακούγονται φωνές ζώων, όταν βρίσκεται στη θάλασσα ήχος κύματος κτλ.). Η ανάγνωση από τον εκπαιδευτικό, με τους μαθητές σε ρόλο ακροατή, ήταν απαραίτητη για την ενεργοποίηση της φαντασίας των μαθητών, προκειμένου να συνθέσουν με μεγαλύτερη ευκολία τις εικόνες των τόπων που επισκέφθηκε ο σπουργίτης.

Η πρώτη δραστηριότητα ήταν κοινή για όλες τις ομάδες και αφορούσε την κατασκευή του ήρωα της ιστορίας με οδηγίες που δίνονταν στο *Φύλλο Εργασίας 1*. Η κατασκευή αυτή έγινε με σχήματα του λογισμικού τα οποία υπήρχαν έτοιμα στη *Διαφάνεια 2* και αυτό που καλούνταν οι μαθητές να κάνουν, ήταν να τα συνδυάσουν με τέτοιο τρόπο ώστε να δημιουργήσουν τον ήρωα-σπουργίτη.

Εικόνα 2: Κατασκευή σπουργίτη

Β' ΦΑΣΗ : -Σύνθεση τοπίου – Αναπαράσταση του ονείρου (Συνολική Διάρκεια: 55 λεπτά)

Μοιράστηκε στις ομάδες το *Φύλλο Εργασίας 2*. Σ' αυτό υπήρχε το κομμάτι του κειμένου που συνδέονταν με το τοπίο που επισκέφθηκε ο σπουργίτης καθώς και οδηγίες για τη σύνθεση της εικόνας του τοπίου. Κάθε ομάδα δημιούργησε το δικό της τοπίο. Οι διαφάνειες των ομάδων ήταν ένας έτοιμος καμβάς, σχεδιασμένος από τους εκπαιδευτικούς με κάποια βασικά στοιχεία, που παρέπεμπαν στα αντίστοιχα τοπία.

Η δραστηριότητα των μαθητών αφορούσε τη συμπλήρωση της εικόνας με χαρακτηριστικά του τοπίου, που σχεδίασαν χρησιμοποιώντας βασικά γεωμετρικά σχήματα, καθώς και την απόδοση τίτλου στο τοπίο το οποίο συνέθεσε κάθε ομάδα.

Στο ίδιο φύλλο εργασίας, οι μαθητές διάβασαν το κείμενο της ομάδας τους και ηχογράφησαν την ανάγνωση. Απαραίτητη προϋπόθεση ήταν να συμμετέχουν στην ηχογράφιση όλα τα μέλη της ομάδας

Παρατίθενται στη συνέχεια εικόνες από τις διαφάνειες που λειτούργησαν ως καμβάς σχεδίασης.

Εικόνα 3: Καμβάς ομάδων «Μεγάλο Δάσος», «Μεγάλη Θάλασσα», «Μεγάλη Πεδιάδα»

Μοιράσαμε στις ομάδες το **Φύλλο εργασίας 3**, και οι μαθητές σχεδίασαν στη **Διαφάνεια 4** αυτό που φαντάστηκαν ότι ονειρεύτηκε ο σπουργίτης, όταν ολοκλήρωσε το ταξίδι του. Αφήσαμε τους μαθητές να εκφραστούν ελεύθερα χωρίς παρεμβάσεις. Στο ίδιο φύλλο εργασίας υπήρχε η δραστηριότητα παραγωγής γραπτού λόγου, η οποία πραγματοποιήθηκε μετά την ολοκλήρωση της παρουσίασης.

Γ' ΦΑΣΗ : Σύνθεση εικόνων-Αξιολόγηση-Δραματοποίηση (Διάρκεια: 45 λεπτά)

Οι εκπαιδευτικοί συνέθεσαν τις διαφάνειες στο αρχείο “ΣΥΝΘΕΣΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΩΝ.ppt” και έκαναν την παρουσίαση της ολοκληρωμένης πια εργασίας, έτσι ώστε όλοι οι μαθητές να δουν τις εικόνες και να ακούσουν τις ηχογραφήσεις όλων των ομάδων .

Αξιολόγηση μαθητών

Η αξιολόγηση των μαθητών πραγματοποιήθηκε μέσα από τις δραστηριότητες που περιλάμβαναν τα Φύλλα Εργασίας και αφορούσαν τόσο το Γνωστικό Αντικείμενο της Γλώσσας, όσο και των Μαθηματικών.

Οι μαθητές προχώρησαν στην αυτοαξιολόγηση και ετεροαξιολόγηση των ομάδων, συμπληρώνοντας τα αντίστοιχα πεδία στο **Φύλλο Αξιολόγησης των Ομάδων**. Τα συμπεράσματα που προέκυψαν αξιοποιήθηκαν για την αξιολόγηση του σεναρίου.

3. Ευρήματα πιλοτικής εφαρμογής

Η οργάνωση της όλης διαδικασίας, η οποία περιλάμβανε την οργάνωση του εργαστηρίου, την προετοιμασία των εκπαιδευτικών, την προετοιμασία της τάξης, την τήρηση των χρονοδιαγραμμάτων, υπήρξε επιτυχής και πολύ καλά δομημένη. Οι μαθητές ευχαριστήθηκαν την όλη διαδικασία, θεώρησαν ότι δεν ήταν μάθημα αλλά ένα είδος παιχνιδιού.

Η φάση εξάσκησης στο λογισμικό ολοκληρώθηκε σε πολύ λιγότερο από τον προβλεπόμενο χρόνο αφού οι μαθητές κατέκτησαν τις δεξιότητες εισαγωγής και μορφοποίησης των Βασικών Σχημάτων με ευκολία.

Οι δραστηριότητες που σχεδιάστηκαν στα διάφορα Φύλλα Εργασίας πραγματοποιήθηκαν από όλες τις ομάδες. Έκαναν την εισαγωγή και επεξεργασία των Βασικών Σχημάτων, πειραματίστηκαν και έπαιζαν με τα χρώματα απολαμβάνοντας την όλη διαδικασία. Εντοπίστηκαν δυσκολίες στην αντιγραφή και επικόλληση των σχημάτων και στην ομαδοποίησή τους, οι οποίες ξεπεράστηκαν με τη βοήθεια των εκπαιδευτικών. Η φαντασία των παιδιών ξεπέρασε τις προσδοκίες των εκπαιδευτικών και οι συνθέσεις τους υπήρξαν πρωτότυπες. Για την παραγωγή γραπτού λόγου, χρησιμοποίησαν όχι μόνο το χαρτί αλλά και την οθόνη του υπολογιστή, γεγονός που παρείχε ευκαιρίες σε περισσότερους μαθητές να αναδείξουν κλίσεις και ενδιαφέροντα.

Εικόνα 4: Δημιουργίες ομάδων «Μεγάλο Δάσος», «Μεγάλη Θάλασσα», «Μεγάλη Πεδιάδα»

Η δραστηριότητα της ηχογραφημένης ανάγνωσης λειτούργησε ως κίνητρο για τους μαθητές που δυσκολεύονταν στην ανάγνωση να προσπαθήσουν να βελτιώσουν το αποτέλεσμα. Σε μία ομάδα παρατηρήθηκε ανταγωνιστικό κλίμα, το οποίο οφείλονταν στη σύνθεσή της, δηλαδή υπήρχαν μαθητές στην

ομάδα που είχαν σημαντικά προβλήματα με την ανάγνωση και ταυτόχρονα μαθητές με εξαιρετική ευχέρεια. Οι μαθητές κατάφεραν τελικά να λειτουργήσουν ως ομάδα, ηχογραφώντας ξανά και ξανά, μέχρι να επιτύχουν το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα.

Η ικανοποίηση από την τελική παρουσίαση των εργασιών των ομάδων, η οποία συνδύαζε την εικόνα που δημιούργησε η ομάδα καθώς και τον ήχο από την αντίστοιχη ανάγνωση, υπήρξε μεγάλη.

Η δραστηριότητα που αφορούσε τη δραματοποίηση κρίθηκε σκόπιμο να γίνει στο σχολείο κι αυτό γιατί χρειάζεται ειδική προετοιμασία και συζήτηση με την τάξη, καθώς και ένα λογικό χρονικό διάστημα αποφορτισμού και ξεκούρασης της τάξης. Οι ομάδες, στο τέλος της παρουσίασης της εργασίας, κάνουν δραματοποίηση του κειμένου χρησιμοποιώντας ως «σκηνικό» τις δημιουργίες τους, οι οποίες προβάλλονται με τον βιντεοπροβολέα, και αυτοσχεδιάζουν μιμούμενοι τους ήρωες της ιστορίας.

4. Συμπεράσματα-Προτάσεις

Η προστιθέμενη αξία του σεναρίου έγκειται στην αξιοποίηση των δυνατοτήτων ενός λογισμικού παρουσίασης, όπως το power point στην περίπτωση μας, και στην ένταξή του στην καθημερινή διδακτική πρακτική. Καθοριστικός παράγοντας για την επιτυχή υλοποίηση του σεναρίου είναι ο εκπαιδευτικός, ο οποίος καταρχήν θα πρέπει να έχει θετική στάση απέναντι στις ΤΠΕ, να είναι γνώστης βασικών δεξιοτήτων χειρισμού του υπολογιστή, να έχει διάθεση για καινοτόμες δραστηριότητες καθώς και εμπειρία στην οργάνωση και διαχείριση της τάξης σε ομάδες.

Το σενάριο χαρακτηρίζεται από ευελιξία και μπορεί να προσαρμοσθεί και να χρησιμοποιηθεί για τη Διδασκαλία των Γεωμετρικών Στερεών που προβλέπεται από το ΔΕΠΠΣ – ΑΠΣ (πυραμίδα-κύλινδρος - σφαίρα) για τις συγκεκριμένες τάξεις, καθώς και να εφαρμοστεί σε λογοτεχνικό κείμενο του Ανθολογίου μεγαλύτερων τάξεων, όπου τα παιδιά είναι πιο εξοικειωμένα με το Λογισμικό Παρουσίασης.

Κατά την πιλοτική εφαρμογή διαπιστώσαμε ότι η εξοικείωση των μαθητών με το λογισμικό αποσπά την προσοχή τους από το περιεχόμενο του κειμένου. Προτείνουμε, λοιπόν, να πραγματοποιηθεί από τον εκπαιδευτικό ανεξάρτητα από το υπόλοιπο σενάριο, και αν είναι δυνατόν σε διαφορετική ημέρα, ώστε να μην διαταραχθεί η αισθητική απόλαυση, όσο εξελίσσεται η πλοκή του λογοτεχνικού κειμένου.

Προτείνουμε ακόμη, την επέκταση του σεναρίου και σε άλλα είδη λογοτεχνικού κειμένου, καθώς και την εφαρμογή του σε μια φανταστική ιστορία που έχουν δημιουργήσει οι μαθητές.

Τέλος, μια πρόταση για διαθεματική επέκταση του σεναρίου είναι η αξιοποίησή του στην Μελέτη Περιβάλλοντος, προκειμένου να προσεγγιστεί το φυσικό φαινόμενο της δημιουργίας του ουράνιου τόξου.

Ευχαριστίες

Ευχαριστούμε τον καθηγητή κ. Τ. Μικρόπουλο και υπ. Δρ. Ε. Τζίμα, για την πολύτιμη βοήθειά τους. Ευχαριστούμε επίσης, τους μαθητές, τη δασκάλα της Β΄ τάξης Σολδάτου Ευαγγελία και τον Διευθυντή του 19^{ου} Δημοτικού Σχολείου Ιωαννίνων, για τη συνεργασία τους.

Βιβλιογραφία

- Κόμης Β., (2004). *Εισαγωγή στις εκπαιδευτικές εφαρμογές των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών*, (σελ. 124-125), Αθήνα : ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΝΕΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ
- Μικρόπουλος Τ.Α., (2006). *Ο υπολογιστής ως γνωστικό εργαλείο*, (σελ. 26-28), Αθήνα : ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ.
- Ντζαφέρη, Ι., Δρες, Γ., & Κασκαντάμη, Μ., (2008). *Ψηφιακό υλικό για την υποστήριξη του παιδαγωγικού έργου των εκπαιδευτικών Α/θμιας & Β/θμιας Εκπαίδευσης*, Πρακτικά 1^{ου} Πανελληνίου Εκπαιδευτικού Συνεδρίου Ημαθίας, επιμ.Κολτσάκης Ε.- Σαλονικίδης Ι. τόμος Α΄ (σελ. 235-239), Νάουσα
- Παπαδοπούλου Σ., (2005). *Ολική Γλώσσα*, (σελ. 100, 111-113), Αθήνα : Τυπωθήτω-ΓΙΩΡΓΟΣ ΔΑΡΔΑΝΟΣ.
- Παπαδοπούλου Σ., (2004). *Η Συναισθηματική Γλώσσα*, (σελ. 56-57), Αθήνα : Τυπωθήτω-ΓΙΩΡΓΟΣ ΔΑΡΔΑΝΟΣ
- Πόρποδας Κ.Δ., (2002). *Η ανάγνωση*, (σελ. 417), Πάτρα : Έκδοση του συγγραφέα.
- Ράπτης Α.- Ράπτη Α., (2007). *Μάθηση και διδασκαλία στην εποχή της πληροφορίας-Ολική προσέγγιση*, τόμος Α΄, (σελ. 124), Αθήνα: έκδοση των συγγραφέων.

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, (2003). *ΔΕΠΠΣ-ΑΠΣ Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης*, διαθέσιμο στο <http://www.pi-schools.gr/programs/depps/>, πρόσβαση 20/1/2009.

ΟΕΔΒ, *Ανθολόγιο Α-Β Δημοτικού, Βιβλίο του μαθητή*, (σελ.93-95).

ΟΕΔΒ, *Ανθολόγιο Α-Β Δημοτικού, Βιβλίο του δασκάλου*, (σελ.7-9).